

ուր կը յաճախէին մօտ 70 հազար ուսանողութիւն մը: Կառավարութիւնը յենած Գործէջի մեծամասնութեան վրայ, Սպանիան անցաւ աշխարհիկ պետութիւններու շարքին մէջ: Հանրապետութեան հիմնադրութենէն և ազգայնական հանրապետական կուսակցութեան ղեկավարներէն Պ. Ալիզադա Ջաւորանիան կին վարչապետ, հանրապետութեան անդրադարձիկ նախագահ ընտրուեցաւ Գործէջի կողմէ:

Պատմութիւնը մեզ ինչ պիտի բերէ Սպանիայ ապագայի մասին, կարելի չէ այժմէն իսկ գուշակութիւններ ընել: Սպանիան առկալի հանրապետութիւն որ հռչակուեցաւ ասէ՛ 58 տարին առաջ, 1873ին, «Ազատութիւն և Հասարակութիւն» նշանաբաններով ուժեղ բաժան բաժան եղան, և այդ կեցողութիւնն օգտուեցան զարմալ արքայականները և հաստատեցին թագաւորական վարչաձևը, երբ Ալֆոնս 13րդ թագաւորը նոր ծնած էր:

Կուսակցական հակամարտութիւնները լայն տեղ գտած են Սպանիայ մէջ: Բնակչութեան մեծամասնութիւնը կազմուած է գիւղացիներէ և կարուստներէ և այս պատճառով տեղական գործադուները անպակաս են գիւղերու մէջ: Ընկերակարականները կուզեն որ առաջ գործադուութեան զին իրենց մը: Գործի նախադրոյն պահանջները: Արմատականներ և հանրապետականներ կը ձգտեն, ընդհակառակը, ընկերային յեղաշրջումը կատարել զանցադրել, առանց վտանգելու երկրի անասական շահերուն: Անոնք կը գտնան առ այժմ, թագաւորութեան անունի ջնջումով և ներկայ հանրապետական վարչաձևը չնկատեն հին շարունակութիւնը:

Կայ որչի կարծիք մը ևս Այդ ազգային միութեան գաղափարն է: Կուզեն որ փոխանակ դասակարգային սկզբունքներով կուսակցութիւնը երկրի, այլ միացնել ըստ ուժերը և օգտագործել թէ՛ գիւղացին, թէ՛ կարուստները թէ՛ գործաւորը և թէ՛ ալ զբաժանուելը, գտնուելով միմեկի նստարար մը: Այս վերջինները անողորմ են որ Սպանիայ վերջինները անողորմ են որ Սպանիան՝ առանց զորոյ չկրնար ապրի և այս պատճառով ծայրայեղ ընկերակարականներու տեսակետները և գործակալիցի կը գտնեն խիստ վտանգաւոր Սպանիայ համար: Այս վերջին կարծիքը կը հողանայալ ֆաշիստ տեսական ընկերային սկզբունքներու նկատ:

Արեւմտեան տեսակ կացութեան մէջ պէտք է օգտուին արքայականներ, կաթողիկոսներ, անիշխանականներ և համայնականներ: Անոնք աճեն առիթ չեն փախցնել հարուստներու նորաստեղծ հանրապետութիւնը:

Անցած մէկ տարւայ ընթացքին ղեկավարը, մահափորձերը, զուարթական գործերը օրէ օր աւելցան, իսկ գայլով Գալլիան նահանգի ինքնավարութեան հարցին, որ խոստացուած է Գործէջի կողմէ, պատճառ պիտի դառնայ նոր ձեռքած մը բանալու հանրապետութեան մէջը:

Սպանիայ ներքին խնդիրները, պայքարները և ղեկավարը ձգելով իրեն վիճակին, անցողակի թուեցաւ հանրապետութեան հռչակման առաջ բերած որդիները արտասահմանի մէջ, որը նայնչակի կարևոր է ունէ նոր կառավարութեան մը համար:

(Շար.) Գ. ՍԱԶՅԱՆ

ՅԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
Վրճապատի Սահմանագրով վարժարանին համար երիտասարդ և կարող ուսուցիչի մը պէտք կայ: Փափանգներ կրճակ Բ. Ք. 495 ով գիմի մինչև 28 ժողով: Դիմումագրի կցելու և վկայականի ել յանձնարարականներու պատճենները: Գեյրոք ՏՆՕՒԵՆՈՒԹԻՒՆ

Ն. Ա. Խ. Ա. Ն. Զ. Գ. Զ. Տ. Կ. Ն. Զ. Գ. Զ. Տ. Կ. Ն. Զ.

ԲԱՆԿԱԼԹԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՅԱՆ ԴԱՅՐ

Նախանձի զգացումը մեծերուն սեփականութիւնը չէ միայն: Ան կրնայ սկսիլ երեսնան զեռ մէկ տարեկան չեղած: Երկու և երեք տարեկանին արդէն հասարակ բան մըն է:

Նախանձի արմատը ինքն ինքն պայտապանման քննարկն է: Ան՝ եղականորէն ցաւաւթ ու քանդիչ յուզում մը ըլլալով՝ չափազանց եզակտն ու անձնապաշտ կը դարձնէ երեսնան: Շատերու համար սովորական է լրտեսի զի զուարթացողի, բայց ինքնին յատկանշական զորու մը կեցուածքը պզտիկ հարցում մը արժեք տրուակ, և՛ արդար կամ մայրը կը չսիրեն: Երեսնան տանց չիտի, բնականաբար պիտի դարձնէր իր կուրճիկն, լուրջ կարգադրանք մը տանէր ու գուարթորէն արտայայտուէր, «ես ինքզինքս կը սիրեմ»:

Ան՝ բնական, անսովորական, անթաքտը պտտուած մը նախանձի արտաբերուող, որ յայնքան իրական է մարդկային զգոյնի մէջ: Երբ ընդգիծանալու բոլոր ճիգերը, սպասելու այդ շեշտին ապահովաբար աղուն չողիին մէջ պիտի արձարծեն բարկութիւն, վախ, որոնք կազի ել ըրնխանդորութեանց հասարակ են: Երեսնային նախանձը զգողող առաջին բաներէն մէկը ընտանիքի մէջ՝ նորածինն է: Ասի անոր կենսւոր կ'աւելնէ երբեմն զիկանս: Անձնաստարակ ղեկավարութիւնն է այս, որ կրնայ բնականաբար յուզում տանողը եթէ չկանխուի: Ինչպէս զի իրեն է երեսնակայն, տան առջինները ուշադրութեան և անձի գուր, գրաւորներ առարկայ էր, նախ քան նորի մը գայուստը: Մայրը հայրը իր սենեակը, օրորան խաղալիքները իր սեփականութիւնն էին, «եսներու հասարակութիւն»:

Այս սեփականացման ընդգրկումը արական կողմը հոգեբանութիւնն է, պարզապէս սեռի արձանութիւն, որ պարփակելով իր մէջ իր անմիջական միջամտութիւնը, բոլոր պզտիկներու համար կը հանդիսանայ յատկանշական: Այս կայուն անձնի փոքրիկ հանուած մը մասնակցին հոգիէն փրցնել պիտի նշանակէր: Անհրաժեշտ է կանխապէս պատրաստուի տղուն միտքը նորածինի մասին, որ պէտք է հետեանքը ոգեբանական չղառնայ:

Պատճառը հակնայի է անձնուս: Երբանից իր մօր գրկին մէջ, կուրայ հայրը, մեծ հայրը, հանին և անէլքն այլ կը շտայնեն ազգապատանք նորաստեղծ տիրոջ: Դեպքերու շրջումէն առջին կը տեսնէ զրկանքը: Թշնամական զիրքը կը բռնէ, որովհետև վերեւ յիշուած իր անձնական սեփականութիւնները ուրիշ մէկու մը փոխանցուած են:

Եթէ այսպէսով լրանար պատկերը, ինչքան միտքարական պիտի լինէր: Սակայն, այդ չէ իրականութիւնը զբաւառաբար: Ետտ երեսնանք՝ երկու, երեք, հինգ, եօթը, մինչև տասը տարեկան, պատուական դարձած են նորածինին, խաճած, կից դարկած, վերջապէս ֆիզիքայական չարիքով են իրենց աղբարկները և քուրիկները և անձնէն զարհուրելին, անտանց մէկը սպաննած է (կատակ չէ այս) իր նորածինը քոյրը...:

Ան ստոր համար է որ նախանձը դարձանելու համար սկիզբէն պէտք է սկսիլ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԿԱՆ ԿԵՆՆՔ

ԲԱՆԿԱԼԹԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՅԱՆ ԴԱՅՐ

Պոլսուայ Թերթերը կը գրեն.— Երկ Իրաւական Դ. Աեանը իր վերոր հաղորդեց Իսկուարիի գերեզմանատան սեփականատիրութեան մասին:

Աեանը ընդամենը պատճառաբանութիւններով մեծեց Պատրիարքարանի փաստաբաններու կողմէ ներկայացուած բերանցիկ քաղաք փաստեր, երկուստէն պարզելով մասնագետներու տեղեկագրին մէջ յիշուած պատճառական փաստեր, եզակացուց քե գերեզմանատան օրէնքին 180րդ յօդուածին համաձայն խաղաղատիրութեան կը պատկանի Իսկուարիի ազգ. գերեզմանատանը:

Վերոր կ'աւելցնէ քե այս որոտումներն են գերեզմանատան հողին վրայ օրհնուած օեկները, որոնք համայնքին կը պատկանին, հեռեւաբար Քաղաքապետութիւնը հողին սեփականատէրի հանգամանակով պէտք է վճարէ այդ օեկներուն փոխարժեքը ինչպէս եղած էր Քաղաքի Երեսնային Գերեզմանատան Գործադիր Կոմիտէի կողմէ: Դասարանը որոնց ցուել կամխարցի վիճակի (թեպիկը ինքնուրու) որոտումը երկարամիջակ միջոց էր Վեռաբեկէ վաւերացուի վերոր:

Կր սեղեկանամք քե Ազգային Պատրիարքարանի փաստաբանները որոտած են իսկոյն Վեռաբեկին դիմել:

Գործնական թելադրութիւններէն մէկը ինչպէս հարեանի իշխուեցաւ երկու երեք տարու մտայն պէտք է լուրտայ զգալիքային մասին: Եթէ մայրը պիտի մեկնի առնէն ծննդաբերութեան համար, երեսնան զիտարու է տարիկ, միտնոյն տանել պէտք է վտանգեցնել շուտափոխ վերադարձի հանգամանքը:

Այս առիթով մայրը իր խորհրդաւոր անհրաժեշտութեան պէտք չէ ունենայ: ասի վրի և անապահովութիւն պիտի ներշնչէ տղուն:

Ուրի բան մը, պէտք է տղուն հասկնել, որ ինք իրեն մեծ եղբայր կամ քոյր շատ պէտք պիտի ըլլայ նորածինին: Ստեղծել շահագրգռութիւն: Դիմել պայտպանութեան և համակրանքի բարձրացումը առաջնութեան: Հասկնելու անոր իր ուրախութիւնը կիսելու որի մը հետ: Զգաւորը անոր մէջ թէ նորածինը իրեն է որքան նաև քոյրը ընտանիքին: Զարգացնել անոր մէջ օգնելու փափաքը: Կանգնել նորածինին, և սասնկով նախանձի դատանութիւնը խնդրած կը լինին:

Անչույտ չենք մտնար հինք երեսի վրայ ձգել, անոր այլ յարգանքը ու փոխադարձ չեն խնայուիլ և այս գիտակից գոցույթի կը պահանջէ: Օրինակ, կրնանք որոշ ժամ մը յատկացնել իրեն հետ խոսելու, կարգադրել, վերջապէս իրով զբաղելու համար լիթը ան օգնէ մանուկին կաթի շինք բռնելով: Կամ լոգանքի, կշտու ժամերուն: Այն տեսնէ որ նորածինը թշնամի մրցակից մը չլլայ անոր մտքին մէջ, ան իր սեփականութիւնը կը դառնայ, և ինչպէս որ նախանձը կը ծնի չափազանց ցաւաւորութեան նոյնպէս ալ տիրապետողութեան անձնատիրութեան ուրիշ մը սիրելու կ'առաջարկէ:

Սովորական տեսակի նախանձատնութիւնը անգիւնքն է այս տեսակ անտգութեան, և որակու միջոցներ ձեռք առնելու անփոյթի հասակերպութեան: Բժ. Գ. Ա.

ԿՈՐԿՈՒԼՕՓԻ ԳՍԱՎԱԲՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Ամբաստանագրին ընթացումն մեզ վերջ, կը ձեռնարկուի ամբաստանաւոր խորհրդարանի թեման, զի զարու թիւն կը պահանջուի, կը բացառուի կորկույթի մէջն իւր զէ առնել, Գրանտերը խօսիլ կուզէ, բայց զգուշ էր որ գտնաւորները իր քուր կը խոսնուիլու էին իր քաղաքը զրու իրեն մէջ և բառերը չէին զար անմիջապէս: Անիկ կը խօսի պատմութիւն ընելու եղանակով մը: Անիկ կը խօսի իր անձնական մեծ ժողովուրդի և կանցնի յաճախ մէկ զարգացիք միտքի: անիկ կը հետաժու է ճշգրտու աննշան մանրամասնութիւններ այսպէս անիկ կ'անոյ, զով կը բացատրէ թէ երբ ինքը կատակերգութիւն կը խաղար Ռօսովի մէջ իր արուեստագիտի անունն էր «Յոսօքոյ»:

Անիկ կը հետաժու թէ յարաբերութիւն ունեցած չէ երբէք պոչի իկներուն հետ և թէ չէր սիրէր միայնաութիւնը որ դասաճանց իր հայրենիքին: Այն կը բողբէ թէ չեկայի գործակալ եղած չէ երբէք, յետոյ, խօսքը ուղղելով դատարանաւորին, առաջարկ մէջնով մը, վեր կը ձեռն և կըսէ «կարգադան էք իմ ջանքալու մը ձեռքերը եւ կանցնի իր կորտաբանի պէտք է կարգադան, զուգ պիտի գիտնաք աճէն բանս: Ան յետոյ նախագահին կը յանձնարարէ կարգադան քաղաքի մը վերջը անունով իր վերջը:

Ետոյ, կրնորու վերաբերակ կարգ մը պատմութիւններ: Աստիկանութեան կարգ մը տեղեկագիրները, մասնաւոր չէ ինքնուրու ռուսիկանութեան տեղեկագիրները, կըսէ թէ Կորկույթի քաղաքի վերածած է իր յանախորդութիւններէն մին, թէ անիկ վիճակ տուած է մէկ ուրիշը թէ գալթակեցուցած է բազմաթիւ երիտասարդ աշխիկներ: զգաւորութիւնն, կը պատմէ Կորկույթի Լուսիքին, իր թշնամիներն են որ կուզեն իր կորտաբանի պատճառ ըլլայ: Այսպէս խաղաղ ինքի ղէ մը որովհետեւ եւ սպիտակ սպայ էին, կըսէ նա, պէտք է հասկնալ ջարդալու պատերազմի հոգեբանութիւնը:

Հարց կուզայ պահանջ կուտակուած չուրի: Անմիջապէս, խօսքը կը ժայլոքի Կորկույթի մօտ երեքտարեկան զնու մը մը պէս: Ան կը ժողով իր ձեռագիրները, կըսէ թէ Կորկույթի քաղաքի ընտրուած թիւները մը կ'աւելի, արիւրները մը ձեռով մը: «Երանան», մտիկ բրէ՛ զիս» բայց նախագահը կը զմիջէ զայն, ձեռագիրները և զանազան աղուկները մէջ, Կորկույթի կը բացատրէ. «ես հիմնիցի Գրանտի կուտակուած թիւները որովհետեւ առաջարկ էին եւ: Ես առաջինը երեսուն անոյ որոնք դասաճանցին ինքի: Ես առաջինը էի մահափորձին մէջ, որպէս առաջինը մը: Նախագահը լուստարանի փափաքելով ամբաստանաւորին ինչպէս կ'ապրէր, այս վերջինը կը պատասխանէ թէ ինքը բուական թշուառ կ'ապրէր կարգադան իր չորրորդ տուս նախ թիւներն առաջ որ իրեն բերաւ: 40,000 ֆր. որուն 10,000 կ'որոնցուց Մօնթէ-Քարլոյի քաղաքային մէջ:

Նիտար զարգացաւ ժամը 15ին և վերական ժամը 15—15ին: Նախագահը մեծեցաւ ռիթ պարագաներուն և իրի տուաւ թէ Կորկույթի թափառելով Փարիզի մէջ Նօթ-Տան (Փարիզի Մայր եկեղեցին) մտաւ: Կորկույթի քաղաքային, աղօթելու համար իմ զարգացիս համար: Նախագահը բուս անոր «Զէն»-ը արձանագրեց մօտէն: Կորկույթի պատասխանեց. «կարելի է, չեմ յիշեր: Ես միայն տեսայ նախագահը: Բան մը չեմ յիշեր: Զեմ դիտելու իսկ ինչու համար հետո ասի այնքան զէնք և ուղարկեց: Ես կրակեցի մէկ կողման: Նախագահը՝ յիշելու անգամ մը: Կորկույթի՝ «Ես կրակեցի, ինքնաշարժ զէնքը արձակեցաւ: Ինքն ինքն: Հետեւ յայտարարութիւն տեղի կուտայ ցնցուած իր ընկա տարանակը չգործածեցի: Զէն յայտարարեցին ի վեր: Այլ չեմ գիտի թէ Մօնթէ-Քարլոյի մէջ թէ՛ Փարիզի մէջ զրի փամփուտները: Կորկույթի որ ակար և հանցաւոր ձայնով մը կը խօսի, կողմաւոր ըսելով «ես ինքզինքս գոնցի զարգացիքի մը: Զակաւորականութիւնն է որ սպաննեց, ո՛չ թէ ես: Ես մայրս չեմ, Յայնքը մը միայնութիւնն է, եւ ուսովար. հանրապետական եմ: Զեզի պիտի բացատրեմ»:

Տեսնելի է որ Կորկույթի միակ չհարգողութիւնն է պարզել իր կանալ ծրագրերը: Անիկ կը յայտարարէ. «ես ուզեցի նախագահը սպաննել որովհետեւ ան կայխաւոր կողմաւոր Գրանտի թեման հետ Ռուսիոյ դէմ, համաժողովին յայտնելով համայնավարական բնականութեան: Բան մը չուէի պրն: Տուէ՛ր զեմ. Ես մահափորձեցի իմ արտաբերութիւնը: Ես յայտարարեցի թէ Կորկույթի շարունակելով ամբաստանութիւնը, Նախագահը կը յայտարարէ թէ չեմ արգաւորելու իր վերջ գտած է: Պայտպան փաստաբանը դիտել կուտայ թէ սերտուող դատարանները կը զգան տեսնալ իմ յանախորդութեան անխախտ ենթակայ լինելը: Առաջին վկան է նախկին դատական նախարար փոխ. վարչապետ պրն: Բոյ Ռէյնո, որը կը գտնուէր պրն: Տու մերկն զով մահափորձին միջոցին, իր արտաբերող վկայութիւնը լուսեցաւ խոր լուծեան մէջ:

ՀԱՆԳԻՍ-ՅԵՐԵԿՈՅՐ
Խաղաղարի Արտաւանի Տարեկարծին Առիթ
Տեղի պիտի ունենայ 1932 Յուլիս 31ին, Կիրակի կեսօրէ առաջ ժամը 9.30ին Ժողովրդային Տան մէջ:
Պիտի խօսի՞ն՝ ՆԻԿՈԼ ԱՂԱԼԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍՊԱՐ ԻԺԷԿԱՆ
Պիտի արտասանել՝ ԱՐՄԵՆ ԱՆՈՒՇ
Պիտի ըլլան երգ, նուագ և բարձրախոս:

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ
Ինք ՈՒՆԻՔԱՆ ԹՈՒՂԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՒՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՎ զը շրակայ պայտանաւոր
ԱՐԱՍ ԱՆՎԱԿԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆԵՆ
Սեպտեմբեր 10-ին լուսանկար, վերջով մի միայն 25 Ա. Ս.
Աթէլիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփիթի ճիշդ դիմաց
Ամառային Մասնաճիւղը՝ Պիտանուի Եւ Տնտեսութեան

ՏԱՐՏԱՆԵԻ ՊԱՏԵՐԱՅՐ

Լորտ Բիլնըր Թուրուար 8ին, Կէլիպոլոսի թերակղզին կրճակուած համար 150 հարաւոր բանակի մը պէտքը զգուցուցաւ: Եւ պատերազմական խորհուրդին: Միջոցով Մարտ 12ին ալ զորավար Համիլթոնի բանակը էր թէ 75 հազարուց ու մը կրնայ բաւարարութիւն ալ ձեռնարկին: Լորտ Բիլնըրի անհրաժեշտ արտաբերութիւնը մասամբ ընտանացի էր: Ուրովհետեւ նախապէս հելլեն սպայակոյտի անցածի մը պատճառով լուսովայ տեսութիւններուն վրայ յենած էր կատարուելի գործողութիւնները:

Զինուորային այդ տեսութիւնները, նկատի չէր առած թէ թուրքերուն Սուէզի, Կովկասի, Միջագետքի և Պարսկաստանի մէջ զբաղուած միջոցին ինչ պէտք է ընել: Այսու անհրաժեշտ, փետուարին սկզբը անգլիական նաւատորմին յարձակումին իր արդիւնք, շատ պարզ էր որ հիմա Կէլիպոլոսի թերակղզին զինուոր քանակ հանելու առիթ զուարթացուցաւ: Երբ Բայն Լորտ Բիլնըր այդ թուականին զուարթուէ 75 հազար հոգիէ աւելի ու մը չէր զրկուած: Մնաց որ երբեք իր համազուտ փոփոխութիւն չէր կրնա թէ նաւատորմը առանց բանակի օժանդակութեանը պիտի կրնար նեղուցները անցնել:

Պոլսոյ մէջ, աճէն որ վտանգ էր թէ՛ համաձայնական նաւատորմը պիտի կրնար նեղուցներէն անցնել: Գերմաններն ալ մեծ մասամբ անհրաժեշտ օժանդակ էին այն կատարուած թէ, համաձայնական մարտանաւերը Պոլսոյ առեւտրային նեղուցը օրն իսկ թուրքերը ջարդալու մէջ յեղատիրութիւն մը յառաջ բերելով անչափարար հաշտութիւն պիտի կնէին:

Թուրք կատարութեան վարկը զէրոյի աստիճանին իջած էր: Կատարութեան զինուորական յատակագծերը անէ կողմ անհարմարութեան կը ստանուէին: Պետական գանձը զատարկ էր: Երկիրը աւերակի վերածուելու նախորդակին կը գտնուէր: Պարիզի ղեկավարը, զիտուութիւն մը կրնար յեղափոխութեան վերածուիլ:

